

УДК 821.161.2

ПИЛИПЮК Л. А.

ЖАНРОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ФРАНЦУЗЬКОГО РОМАНУ ОНОРЕ ДЕ БАЛЬЗАКА

Жанр у сучасній літературі постійно реагує на традицію і за її допомогою здійснює перегляд деяких усталених літературних родів через персонажа, оповідну структуру і мову літературного тексту. Жанр у його морфологічній (традиційній) цілісності вибудовує зсередини формальний і мисленнєвий діалог співвідношення (функціонального і значеннєвого) між часом і простором, довершуючи їх систему до жанрового цілого. Без розв'язання проблеми жанру неможливе створення теорії роману.

Ключові слова: жанр, персонаж, структура, час, простір.

Художня література посідає в житті людства, кожної окремої людини важливе місце. Література відображає весь багатющий діапазон людського життя – від складних подій, в яких діють великі маси людей і які відбуваються протягом десятків, а іноді й сотень років, до невеликого пейзажного малюнка чи швидкоплинного почуття, миттєвого настрою людини. Пишучи художній твір, автор завжди хоче щось сказати читачеві, заперечити, ствердити, висловити думку про зображувані події. Читаючи твір, дістаємо насолоду від його оригінальної форми, яскравих картин, створених письменником, багатой образної мови. У справжньому – довершеному художньому творі немає нічого випадкового й зайвого, усе в ньому має свій внутрішній, мотивований змістом цілого сенс і виконує певне смислове навантаження. Цілісність твору забезпечується єдністю авторського погляду на речі, про які він пише, взаємовмотивованим співіснуванням усіх значущих елементів його твору. Художній твір допомагає людині краще пізнати не лише об'єктивну дійсність, а й власну особистість.

Один і той самий твір по-різному сприймається різними читачами залежно від їх загального розвитку, життєвого досвіду, естетичного рівня.

Природно, що від цього залежить жанр художнього твору, до якого звертається митець.

Текст одного прочитаного твору не дає достатньо матеріалу для узагальнення й вироблення поняття жанрової номінативності, відповідного терміна для передачі цього поняття іншим членам спільноти. Потрібний тривалий час, протягом якого прочитується певна кількість текстів, які вподібнюються, ідентифікуються одним і тим самим читачем.

До літературознавства як до системи, в якій, поміж інших її складників, домінує сукупність методологічних, теоретичних та історичних засад, сформульованих у низці тез і систем, гіпотез і відкритих, передусім вертикально проведених, винахідливих «розмов» про мистецтво як про діалог між категорією часу і категорією простору, стратегією автора і стратегією тексту, вступає практично як лакмусовий папірець із деякими інтервалами «проблема» жанру.

Жанр у сучасній літературі реагує на традицію й за її допомогою здійснює перегляд певних усталених літературних родів через персонажа, оповідну структуру і мову літературного тексту. Жанр проходив природні зміни, пов'язані з особистістю автора, його стратегією і ним ініційованою стратегією тексту. Філософія художнього висловлювання стає не лише споглядальним простором суб'єкта автора, а й викликом, як пізнати час і простір з їх динамікою і в середовищі відповідних їм топосів у поетиці, естетиці й теорії пізнання художнього тексту, тобто і жанру накладеного на свої родові основи.

Категорія часу в історії мистецтва і в «історії» жанру зайняла головну організаційну частину komponування висловлювання, часової нарації і семантики проблеми в епіцентрі стратегії тексту. Категорія часу утримує свою першість у внутрішньому текстовому просторі жанру (окрім «чистої» лірики), насичену своєю просторовою візуалізацією так, начебто він рухався по вісі «минуле, теперішнє, майбутнє».

Жанр у його морфологічній (традиційній) цілісності вибудовує зсередини формальний і мисленнєвий діалог співвідношення (функціонального і значеннєвого) між часом і простором, довершуючи їх систему до жанрового цілого, до «контакту» між персонажем, оповідачем і проблемою в (невипадковій) словесній, авторській літературній формі.

Роман – це універсальний жанр, здатний відтворити найширше коло життєвих явищ, порушувати кардинальні проблеми духовного, морально-етичного, екзистенційного, соціального, суспільного, метафізичного планів, створювати цілісні картини життя, сповнені складних перипетій і суперечностей, глибоко й всебічно досліджувати людські характери в їх становленні й розвитку, найрізноманітніших зв'язках зі світом. Його своєрідність визначається особливим, підкреслено специфічним змістовим аспектом. Орієнтація на широке охоплення дійсності й поглиблене дослідження людських характерів зумовлюють необхідність розгалуженого сюжету, ускладненої композиції, оригінального моделювання просторово-часових параметрів. Роман не має твердо усталеного канону. Порівняно з іншими епічними жанрами це найбільш «вільна» форма, не скута внутрішніми нормативами, форма, що дозволяє широкий спектр пошуків у доборі й розміщенні художньо осмислюваного матеріалу й у виборі оповідача, засобів утілення авторського задуму.

Вивчення роману як жанру починається майже одночасно з його появою. Роман еволюціонує, трансформується, набуває різноманітних модифікацій, але сутність його як найпрезентабельнішого виду епіки залишається незмінною: людська доля, людина в її найнесподіваніших і закономірних, випадкових і передбачуваних зв'язках зі світом.

У дослідженні жанру роману за його багатовікову історію помітно кілька магістральних ліній: вивчення його специфіки і пов'язана з нею проблема жанрового визначення у співвіднесеності з епосом як родом літератури, а також спроба класифікації романних різновидів, пошук її критеріїв. Проте підводити остаточні підсумки у вивченні роману рано,

оскільки дослідження в галузі продовжуються досить плідно, коригуючись літературним процесом і його здобутками. Спостерігається такий факт – що далі розвивається роман, то більше з'являється проблем його наукової інтерпретації, і це пояснюється відкритістю і неканонічністю цієї форми. Інколи навіть висловлюються думки про те, що «жанрова визначеність роману – в його невизначеності», які лише підтверджують складність, неоднорівність, різнорідність феномену роману. Як жанр епіки роман і сьогодні несе «вантаж» дискусійних проблем, у яких більше питань, ніж відповідей, незважаючи на численні теоретичні й історико-літературні праці.

Дослідження теорії роману ускладнюється тим, що генологія в складі науки про літературу належить до однієї з найбільш дискусійних проблем, хоча її науковий набуток досить вагомий. Одні теоретики ототожнюють рід і жанр, вид і жанр (Л. Тимофєєв, І. Кузьмичов), інші розглядають опозицію рід – жанр (Г. Поспелов), ще інші інтерпретують жанр як форму існування літературного роду (М. Утехін). Традиційна тріада рід-вид-жанр сьогодні викликає не лише схвалення, а й критичні оцінки. Л. Чернець закликає не відмовлятися від категорії «жанр» з її «жанровим змістом» і «жанровою формою», тому що почуття жанру завжди було і залишається у свідомості письменників [20, 13].

Без розв'язання проблеми жанру неможливе створення теорії роману. У нашому розумінні жанр – це художнє ціле, в якому взаємодіють домінуючі (більш-менш постійний набір ознак, що охоплюють різні рівні твору – від тематичного до сюжетно-композиційного й мовного) й змінні ознаки (система гнучких і рухливих варіативних елементів структури). Перші з них забезпечують кістяк будь-якого жанру, другі – його модифікацію, залежну від мислення, світовідчуття, психології окремого письменника, а також своєрідних рис – естетичних, історичних, національних – літератури певного періоду. Такий підхід зумовлює трактування жанру як естетичного явища.

Проблемам розвитку французького роману присвячено значну як за обсягом, так і за змістом кількість наукових досліджень. Ґрунтовністю

позначені історико-літературні праці, що торкаються питань типології роману, специфіки окремих його різновидів. Естетична рухомість цієї форми, нові аспекти романного мислення спонукають науковців ще й ще повертатися до жанру роману, з'ясовувати його сутність.

У кожній літературі жанр формується і розвивається залежно від суспільно-політичних умов і культурних традицій у країні. У творі художника завжди присутнє наслідування традицій, усталених норм і правил, жанрових уявлень. Жанрові окреслення ставлять одиничний твір у контекст типологічних явищ, виводять за межі замкнутого тексту.

Жанр – це історично сформований тип художнього твору, що синтезує характерні особливості змісту і форми певного виду творів, має відносно сталу композиційну будову, яка постійно розвивається й збагачується. Це сукупність і взаємозв'язок основних, визначених і стійких жанрових ознак, що складаються в групах творів протягом тривалого часу і дають підставу об'єднувати витвори різних епох під загальним поняттям і назвою (роман, поема і под.). Саме визначення жанру налаштовує читача на певний зміст.

Завдання жанру – показати людину в суворому причиново-наслідковому зв'язку з соціальними умовами її життя, стати істориком свого часу, охопивши всі верстви суспільства.

Для автора важливо визначити «свій» жанр. Якщо письменнику вдалося обрати відповідно до свого обдарування, ставлення до життя, проблематик відповідні цьому жанри, він почуває себе в них упевнено. Письменник, створюючи твір, може залишатися в межах одного жанру, але може й об'єднувати у творі елементи, можливості, «правила» двох чи кількох жанрів, вставляти у твір, написаний в одному жанрі, частини інших жанрів або їх повністю. Вивчення жанру багато в чому збігається і перехрещується з історично-літературним вивченням творчості окремих письменників, визначенням їх місця в загальному літературному процесі і розвитку окремих жанрів. Тому, звертаючись до жанрової системи напряду, можна ґрунтовно і

глибоко вивчити головні, основні риси цього напрямку, те нове і важливе, що автор додав до загального розвитку літератури.

Влада золота стала однією з наскрізних тем світової літератури. Майже всі видатні письменники XIX–XX ст. зверталися до неї. Не став винятком і французький прозаїк Оноре де Бальзак, автор циклу романів під загальною назвою «Людська комедія». У цих творах письменник прагнув утілити художнє узагальнення життя французького суспільства періоду 1816–1848 рр., відчував потребу вироблення власного аргументованого погляду на світ. Результатом таких пошуків стало формування філософського фундаменту майбутньої грандіозної епопеї Бальзака: концепція світу і людини, реалізована в «Людській комедії» ще до того, як він підійшов до її створення.

Зв'язок прози митця з реальним життям Франції епохи Реставрації складний і багаточисельний. Ітець уміло переплітав згадки про історичні деталі та реальні події з прізвищами героїв «Людської комедії» й описаними в ній подіями. Але Бальзак не мав на меті відтворити точну копію дійсності. Він не приховував, що на тому, якою постала в «Людській комедії» Франція, лежав відбиток його уявлень про сенс і зміст людського життя та історії цивілізації в цілому. Але можна точно сказати, що він послідовно реалізував у своїй творчості гуманістичний погляд на історію цивілізації. Історія моралі, яку написав Бальзак, – це історія, побачена через людей з усіма їх мріями, пристрастями, лихом і радощами.

Спрямованість Бальзака-реаліста на зображення правди життя не означає відмови від фантастики, гіперболізації, мономанії характерів. «Я перебуваю у кращому становищі, ніж історики, – я вільніший за них», – стверджував Бальзак [12, 104]. Творчість реаліста завжди зберігає рису, що відрізняє її від творчості романтика: реаліст завжди об'єктивує творчий процес, на відміну від романтика, який показує власне, суб'єктивне бачення світу. Тому провідною формою творчості романтиків стала поезія, а провідною формою реалістів – роман як «епос нового часу».

Оноре де Бальзак – один з найяскравіших письменників в історії світової літератури. «Король романістів», – так назвав його Ф. Стендаль [2, 251]. Літературній праці Бальзак присвятив усе життя. С. Цвейг влучно порівнював його з Наполеоном. У багатьох юнаків у ті часи виникало наполеонівське бажання завоювати світ. Але коли письменник досяг повноліття, вже не можна було зробити це за допомогою зброї. «Залишалось мистецтво, – відзначає Цвейг. – Бальзак почав писати... Подібно до Наполеона, він примушує весь світ рухатися по орбіті Франції, центром якої є Париж» [2, 76].

Оскільки план бальзаківської епопеї визрівав поступово, то й принципи класифікації творів, що ввійшли до неї, багаторазово змінювалися. Першопочатково митець планував назвати головну працю свого життя «Соціальні етюди», але згодом «Божественна комедія» Данте навела його на іншу думку стосовно назви твору. Грандіозний твір вимагав величної назви. Вона прийшла до письменника не одразу, а набагато пізніше (за аналогією до «Божественної комедії» Данте). Трагедія XVIII ст. змінилася комедією середини XIX ст. Сам Бальзак так пояснював обрану назву: «Величезний розмах плану, що водночас охоплює історію і критику суспільства, аналіз його вад та обговорення його основ дозволяє, я думаю, дати йому той заголовок, під яким він з'явиться, – «Людська комедія». Чи претензійний він, чи тільки правильний? Це вирішать самі читачі, коли праця буде закінчена».

Першим кроком на шляху до «Людської комедії» стало звернення Бальзака до жанру «фізіологічного нарис», який не мав нічого спільного з фізіологією в медичному тлумаченні цього слова. То було своєрідне дослідження певних соціальних явищ. «Фізіологічний нарис» – художня публіцистика, яка зачіпає сучасні теми й розробляє багатий матеріал соціально-побутових і психологічних спостережень.

У листі до пані Карро він писав, що його твір повинен увібрати в себе всі типи людей, усі суспільні стани, утілити всі соціальні зрушення так, щоб жодна життєва ситуація, жодне обличчя, жоден характер, чоловічий чи

жіночий, жодні спосіб життя, професія, ні чийсь погляди, жодна французька провінція, ні бодай що-небудь із дитинства, старості, зрілого віку, з політики, права чи військових справ не виявилися забутими.

Явищам повсякденним – і таємним, і явним, – а також подіям особистого життя, їх причинам і першоосновам Бальзак надав не меншої ваги, ніж історики надавали подіям суспільного життя народів. Суспільство, що стало плодом творчої енергії письменника, володіло всіма ознаками реальності. З одного твору в інший переходили «загальні персонажі», які, поряд із загальністю творчого методу й авторської концепції, зміцнювали задум письменника, надаючи йому масштабності архітектурної споруди. Поступово в Бальзака з'явилися свої лікарі (Б'яншон, Деппен), нишпорки (Корантен, Перад), адвокати (Дервіль, Дерош), фінансисти (Нусинген, брати Келлери, дю Тийе), лихварі (Гобсек, Пальме, Бідо), знать (Лістомери, Кергаруети, Монфриньези, Гранльє, Ронкеролі, Рогани) та ін.

«Людська комедія» поділена на три частини, кожна з яких Бальзак назвав етюдами (вивченнями): «Етюди про звичаї», «Філософські етюди», «Аналітичні етюди». Центральне місце в ній зайняли «Етюди про звичаї», які письменник розподілив на різні сцени життя. Ця схема носила умовний характер, автор розташував свої романи таким чином (найважливіші твори):

1. «Етюди про звичаї».

а) Сцени приватного життя. «Дім кішки, що грає в м'яч», «Бал у Со», «Подружня згода», «Побічна сім'я», «Гобсек», «Силует жінки», «30-річна жінка», «Полковник Шабер», «Покинута жінка», «Батько Горіо», «Шлюбний контракт», «Обідня безбожника», «Дочка Єви», «Беатриса», «Перші кроки в науку».

б) Сцени провінційного життя. «Євгенія Гранде», «Уславлений Годиссар», «Провінційна муза», «Стара діва», «П'єретта», «Життя холостяка», «Втрачені ілюзії».

в) Сцени паризького життя. «Історія тринадцяти», «Блиск і злидні куртизанок», «Фачино Кане», «Ділова людина», «Принц богеми», «Кузина Бетта».

г) Сцени політичного життя. «Зворотний бік сучасної історії», «Темна справа», «Епізоди доби терору».

г) Сцени військового життя. «Шуани», «Пристрасть у пустелі».

д) Сцени сільського життя. «Сільський лікар», «Сільський священик», «Селяни».

2. «Філософські етюди». «Шагренева шкіра», «Прощений Мельмот», «Невідомий шедевр», «Прокляте дитя», «Пошуки Абсолюту», «Прощай», «Кат», «Еліксир довголіття».

3. «Аналітичні етюди». «Філософія шлюбу», «Дрібні незгоди подружнього життя».

Важко назвати всі теми творів Оноре де Бальзака. До уваги автор узяв, здавалося б, антихудожні теми: збагачення і банкрутство торговця, історія маєтку, що змінив власника, спекуляція земельними наділами, фінансові афери, боротьба навколо заповіту. У романах саме ці головні події й визначили стосунки батьків – дітей, жінок – чоловіків, коханців – коханок.

Головна тема, що об'єднала твори Бальзака в одне ціле, – прагнення пояснити закономірності дійсності. Автора цікавили не лише конкретні теми і проблеми, але і взаємозв'язок цих проблем; не тільки окремі пристрасті, а й формування людини під впливом середовища. Це дозволило письменнику зробити в книзі певні висновки про деградацію людини в буржуазному суспільстві. Проте він не абсолютизував вплив середовища, а підводив героя до самостійного вибору свого життєвого шляху.

Бальзак вірив, що розум, за висловом Свіфта, «зрештою візьме гору над грубою силою» [6, 197]. Але творець «Людської комедії» жив і працював тоді, коли вже стало зрозуміло, що буржуазне панування – тільки брудна карикатура на світле «царство розуму». Він бачив тріумф не розуму, а золота, і саме тому розв'язка в його творах набирає трагічного забарвлення: герой

гине або фізично, як занедбаний дітьми Горіо, або морально, як Растиньяк і Шарль, або животіє, як Ежені Гранде.

Характерною ознакою Бальзака-художника є властивий йому універсалізм – прагнення якнайширше охопити дійсність і водночас якнайглибше осягнути її засади й основні закономірності. Письменник-реаліст пишався тим, що не списує портрети зі своїх сучасників, а створює «типи шляхом поєднання окремих рис незліченних однорідних характерів» [2, 344]. «І люди і події відливаються в типові образи», – твердить Бальзак у своєму реалістичному маніфесті – славнозвісній передмові до «Людської комедії» [2, 345]. Саме цим і можна пояснити, що десятки людей пізнавали себе у створених ним образах. Об'єднало таку велику кількість творів і дійових осіб наступне: Бальзак розробив важливий мотив людських вчинків — прагнення до збагачення.

Внутрішня побудова «Людської комедії» така, що великі романи і повісті чергувалися в ній з новелами-«перехрестями»: «Принц богеми», «Ділова людина», «Комедіанти невідомо для себе». Це, швидше, мимоволі написані етюди, основна цінність яких – зустріч із добре відомими письменнику персонажами, яких на короткий час знову об'єднала інтрига.

«Людську комедію» письменник будував за принципом циклічності: більшість персонажів переходили з твору в твір, виступаючи головними дійовими особами в одних та епізодичними – в інших. Бальзак сміливо відмовився від сюжету, де біографія того чи іншого героя давалася повністю. У такий спосіб, важливий композиційний принцип «Людської комедії» – взаємодія і взаємозв'язок різних частин циклу (наприклад, дії «Гобсека» і «Батько Горіо» відбувалися майже одночасно, був у них і спільний персонаж – Анастазі де Ресто – донька батька Горіо і дружина графа де Ресто).

Вельми проблематично точно й однозначно визначити жанр цього твору. Найчастіше дається два визначення: цикл романів і епопея. Навряд чи їх можна віднести до «Людської комедії». Формально – це цикл романів,

точніше – творів. Але в багатьох із них відсутні засоби зв'язку між собою – наприклад, ні сюжети, ні проблематика, ні спільні герої не пов'язали між собою романи «Шуани», «Селяни», «Блиск і злидні куртизанок» і повість «Шагренева шкіра». І таких прикладів чимало. Визначення «епопея» теж лише частково стосується «Людської комедії». Для епопеї, в сучасному її вигляді, характерна наявність стрижневих героїв і спільного сюжету, чого не було в Бальзака.

Найбільш складний варіант циклічної єдності – об'єднання в межах одного задуму творів різних жанрів (романів, оповідань, новел, нарисів, повістей). У цьому випадку величезний життєвий матеріал, значна кількість персонажів, масштабність узагальнень письменника також дозволили говорити про епопею. Як правило, в такому контексті, в першу чергу, згадують про «Людську комедію» Бальзака і про «Ругон-Маккари» Е. Золя, створених під впливом бальзаківського шедедру.

Таким чином, наш короткий розгляд процесу дослідження проблеми «жанру» показав актуальну необхідність обов'язкового вирішення попередніх проблем – «змісту» і складових «змісту твору». Можна було б, звичайно, показати цю актуальність і на інших прикладах чи іншим шляхом, але висновок буде той же: в науці маємо багато різних і часто суперечливих поглядів, поверхневих суджень, формальних думок. Такий стан у цих питаннях негативно позначається на вирішенні інших.

Могутня постать талановитого французького реаліста Оноре де Бальзака назавжди залишилася в історії світової літератури як символ правдивого й безкомпромісного відтворення життєвих реалій. Суспільство в нього виступає у вигляді живої істоти, єдиного живого організму, який постійно рухається, змінюється, як античний Протей, але суть її залишається незмінною: сильніші з'їдають слабших.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алешкин П.Ф. Оноре де Бальзак / П.Ф. Алешкин. — М., 1992.

2. Бальзак в воспоминаниях современников : литературная критика / сост., вступ. ст. И. Лилеевой. — М. : Худ. лит., 1986. — 559 с.
3. Бальзак О. де. Втрачені ілюзії : роман / Оноре де Бальзак. — К. : Дніпро, 1986. — 631 с.
4. Білітюк Л. Жанр і зміст художнього твору як проблеми / Л. Білітюк. — Луцьк : ВАД, 1998. — 31 с.
5. Зарубіжна література XIX століття : підруч. для студ. філол. факультетів пед. ін-тів. — К. : Либідь, 1992. — 510с.
6. История зарубежной литературы XVII–XVIII вв. : учеб. для пед. ин-тов] / С. Д. Артамонов, З. Т. Гражданская, Р. М. Самарин. – М. : Просвещение, 1992. — 189 с.
7. Копистянська Н. Х. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства : моногр. / Нонна Копистянська. — Л. : ПАІС, 2005. — 368 с.
8. Кучборська Є. П. Творчість Бальзака / Є. П. Кучборська. — М. : Вища шк., 1970. — 255 с.
9. Лесин В. М. Літературознавчі терміни : довідник / В. М. Лесин. — К. : Рад. шк., 1985. — 251 с.
10. Літературознавчий словник-довідник // [Літературознавча енциклопедія](#) / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів, В. І. Теремко. — К. : ВЦ «Академія», 1997. — 752 с.
11. Лифшиц М. Художественный метод Бальзака // Собр. соч. : в 3 т. / М. Лифшиц. — М. : Изобр. искусство, 1986. — Т. 2. — 448 с.
12. Наливайко Д. С. Оноре Бальзак : нарис життя і творчості / Д. С. Наливайко. — К. : Дніпро, 1985. — 198 с.
13. Обломиевский Д. Д. Бальзак : Этапы творческого пути / Д. Д. Обломиевский. — М. : Гослитиздат, 1961. — 590 с.
14. Парнасова И. К. Все о Бальзаке / И. К. Парнасова. — М. : Просвещение, 1997. — 410 с.

15. Пузиков А. И. Бальзак и его герои // Портреты французских писателей / А. И. Пузиков. — М. : Худ. лит., 1967. — 319 с.
16. Реизов Б. Г. Бальзак : сб. ст. / Б. Г. Реизов. — Л. : Изд-во ЛГУ, 1960. — 330 с.
17. Ткаченко А. О. Мистецтво слова : (Вступ до літературознавства) : [підруч. для гуманітаріїв] / А. О. Ткаченко. — К. : Правда Ярославичів, 1997. — 448 с.
18. Французская литература XIX—XX вв. — М. : Кивин, 2002. — 312 с.
19. Цвейг С. Бальзак / С. Цвейг ; прим. Н. Муравьевой. — Саранск : Мордов. кн. изд-во, 1981. — 400 с.
20. Чернец Л. В. Литературные жанры (проблемы типологии и поэтики) : литературная критика / Л. В. Чернец. — М. : Изд-во МГУ, 1982. — 192 с.
21. Чичерин А. В. Ритм образа. Стилистические проблемы. — М. : Сов. писатель, 1980. — 396 с.

ПИЛИПЮК Л. А.

ЖАНРОВАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА

ФРАНЦУЗСКОГО РОМАНА ОНОРЕ ДЕ БАЛЬЗАКА

Жанр в современной литературе постоянно реагирует на традицию и с ее помощью осуществляет пересмотр некоторых устоявшихся литературных родов через персонажа, повествовательную структуру и язык литературного текста. Жанр в его морфологической (традиционной) целостности выстраивает изнутри формальный и мыслительный диалог соотношения (функционального и смыслового) между временем и пространством, доверяя их систему к жанровому целому. Без решения проблемы жанра невозможно создание теории романа.

Ключевые слова: жанр, персонаж, структура, время, пространство.

РУЛҮРІУК Л.

FRENCH NOVEL GENRE CHARACTERISTICS HONORE de BALZAC

Genre in modern literature is constantly reacting to tradition and with it is reviewing some of the established literary families through character, narrative structure and language of the literary text. Genre in its morphological (traditional) builds integrity within formal dialogue and thinking of (functional and semantic) between time and space, they completed the whole system to the genre. Without solving the problem of the genre can not be a theory of the novel.

Key words: genre, character, structure, time, space.

Стаття надійшла до редколегії 8.10.2012 р.